

5.18 Sofokles Antigone

Först några ord om dramats metriska form. Takterna i vers kallas versfötter. Ett exempel på en versfot är en jamb, se jamben nedan 'Du **víll**' (börjar med svag taktdel). Jambisk trimeter (tre dubbeljamber) är ett orimligt versmått. Aristoteles ansåg att den jambiska formen passade det naturliga talet. Jambisk trimeter användes under antiken i dramer, så t.ex. av Sofokles i Antigone. Det var då i princip fråga om en växling i uttalstid mellan korta och långa stavelser, i modern tid är det däremot vid jambisk trimeter fråga om en växling mellan obetonade och betonade stavelser (tryckaccent). Exempelvis har Tegnér i *Frithiofs saga* använt jambisk trimeter på följande sätt:

Du **víll** / för **són-**/as. **Vét** / du **vád** / försón-/ing är?
Se **míg** / i **ög-**/at, **ýng-**/ling, **óch** / bliv **íck-**/e **blék!**
På **jórd-**/en **går** / försón-/arn **kríng** / och **hét-**/er **död**.

År 442 f.Kr. uruppfördes Sofokles drama om Antigone på Dionysosteatern i Aten. Sedan dess har dramat inspirerat såväl läsare som författare. Dess diskussion om individuellt ansvar och samhälleligt maktanspråk har ofta varit i fokus.

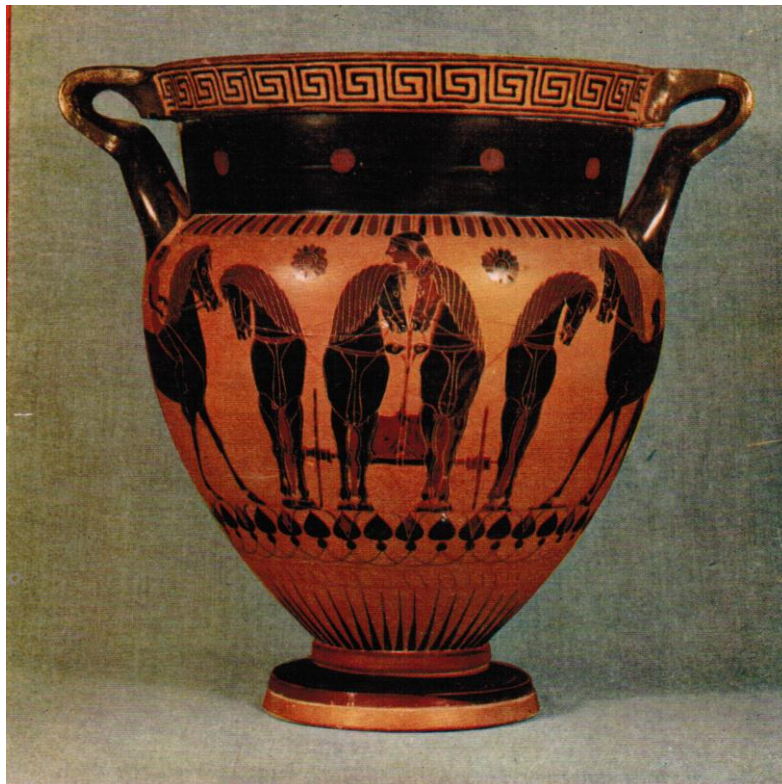
Kung Oidipus hade nu dött. Kvar i Tebe levde döttrarna Ismene och Antigone, den senare trolovad med Haimon. Deras bröder Eteokles och Polyneikes skulle dela makten genom att styra Tebe vartannat år men blev osams. Polyneikes anföll staden, Eteokles försvarade den, men båda stupade. Makten övertogs av Kreon, Haimons far. Kreon, som var enväldig, påbjöd att Eteokles skulle få en ärofull begravning medan Polyneikes skulle ligga kvar på slagfältet, lämnad åt fåglar och hundar. Den som bröt mot detta påbud, skulle stenas ihjäl inför folket.

Detta uppväckte Antigones harm. Enligt den grekiska uppfattningen kunde ingen större vanära tillfogas en död än att man förvägrade honom eller henne vederbörlig begravning och lämnade den som dött utan 'heder bland de döda därnere'.

Översättning Hjalmar Gullberg

Huvudet på en marmorstaty som kallas 'den blonde efeben' (efeb är en yngling i de övre tonåren). Ca 480 f.Kr.

Svartfigurigt blandningskärl, som framifrån visar vagn dragen av fyra hästar och huvudet av en körsven. På båda sidor om vagnen en ryttare. Ca 540 f.Kr.

*Teatern i Epidauros rymmer ca 14 000 åskådare.
Mitt på orkestran har stått ett Dionysosaltare.*

Vasbild. Scen ur Sofokles tragedi Antigone.

Ur dramats scen 1:

*Tidig morgon, framför kungaborgen i Tebe.
Antigone (upprörd till Ismene):*

--- Har Kreon ej av våra bröder funnit
den ene värd en grav men ej den andre?
Eteokles lär han ha gömt i jorden,
som seden kräver och rättfärdigheten,
att till de döda han med ära går.
Men Polyneikes stackars döda kropp
skall han i upprop ha förbjudit folket
bädda i jord och fälla tårar över:
nej, obegravd skall han få ligga där
och obegråten – som ett läckert byte
för fåglar, kommande att mätta sig. ---
Så är det ställt. Snart skall det uppenbaras,
om du gör heder åt din höga börd
och ej drar skam och nesa över oss.

Ismene:

39 Τί δ', ὦ/ ταλαίφ/ρον, εἰ/ τάδ' ἐν/ τούτοις,/ ἐγὼ
40 λύουσ'/ ἄν εἴθ'/ ἄπτου/σα προσ/θείμην/ πλέων;

Versfötterna markeras med snedstreck, lång betonad stavelse med fetstil
τίς, τί vem, vad - ὦ 'ο' - ταλαίφρων, ονος, ἡ oförfärad
person, *i vokativ!* - εἰ τάδ' ἐν τούτοις (ἐστίν) *demonstr. pron.*
ὄδε resp. οὗτος *i neutr pl.:* 'om det är i det läget' - προστίθημι
jag lägger till, -θησω, -έθηκα τί... ἄν...προσθείμην (opt. 1;
ἄν+optativ aorist medium) = modus potentialis S 77:1, 115, 2; BJ 186,
264, b 'vad skulle jag kunna bidra med' - πλέων, πλέων eg. mera
ἄπτω jag fäster: λύουσ' εἴθ' (=ἦ) ἄπτουσα *två pres. part.* 'ge-
nom att lösa eller dra åt knuten' ('genom att blanda mig i saken')

*Du oförfärade, om så är ställt,
vad kan jag göra till och från i saken?*

Antigone:

41 Εἰ συμπονήσεις καὶ συνεργάσῃ σκόπει.

σκόπει *imperativ* av verbum contractum på -εω (<σκοπε+ε)
S 63, BJ 144 **σκοπέω** jag betraktar, tänker över - **συμπονέω** jag delar mödan, *här sigmatiskt fut.* - **συνεργάζομαι** jag hjälper till att utföra en gärning, *här sigmatiskt fut. i medium: pers.änd. medium* är ομαι jag, **η** (<εσαι) du, **εται** han, **όμεθα** vi, **εσθε** ni, **ονται** de

Bestäm, om du går med och hjälper till?

Ismene:

42 Ποῖόν τι κινδύνευμα; Ποῖ γνώμης ποτ' εἶ;

ποῖος; hurudan - **τίς, τί** *indef. pron.* någon - **κινδύνευμα, -ατος τό** fara - **ποιῖ;** varthän, *med partitiv gen.: 'i'* - **γνώμη, ης, ἡ** tanke **ποτέ** då - **εἶ** 2:a pers. sing. av **ἵέναι:** 'ska du gå', S 72 IV, BJ 158

I vad för äventyr? Vad gäller frågan?

Antigone:

43 Εἰ τὸν νεκρὸν σὺν τῆδε κουφιεῖς χειρί.

(**Σκόπει**) **εἶ** - **νεκρός, οὐ, ὁ** död - **κουφίζω** jag lyfter, **κουφιῶ, ἐκούφισα** S 64,2 BJ 166b - **χείρ, χειρός, ἡ** hand

Om du vill hjälpa mig att lyfta liket,

Ismene:

44 Ἦ γὰρ νοεῖς θάπτειν σφ', ἀπόρρητον πόλει;

Ἦ γὰρ verkligen - **νοέω** jag tänker - **θάπτω** jag begraver **σφ'** = σφε 'honom' - **ἀπόρ-ρητος, ον** förbjuden; 'fastän det är förbjudet', **ἀπ-αγορεύω** jag förbjuder, **-ἐρώ, -εἶπον -εἴρηκα;** **ἀπό-ρρητος** verbaladjektiv = förbjuden S 88, BJ 212

som du vill jorda fast det är förbjudet.

Antigone:

45 τὸν γοῦν ἐμὸν καὶ τὸν σόν, ἦν σὺ μὴ θέλῃς,
46 ἀδελφόν. οὐ γὰρ δὴ προδοῦς' ἀλώσομαι.

Ordna (Θάψω) τὸν γοῦν ἐμὸν καὶ τὸν σόν ἀδελφόν:
ἀδελφός, οὐ, ὁ broder - γοῦν åtminstone, förvisso - ἦν=
εἰ ἂν 'om' - θέλω jag vill, θέλῃς pres. konj. + ἂν i bisats
och futurum i huvudsats = *futurfallet* S 126, 2, BJ 290,5
ἀλίσκομαι jag fångas, ertappas, *fut.* ἀλώσομαι, *aor.* ἐάλων
προδίδωμι, δωσω, ἔδωκα jag sviker, προδοῦσα *aorist part*

Om du ej vill! Han är min bror och din.

Det ska ej beta att jag svikit honom.

Ismene:

47 ὦ σχετλία, Κρέοντος ἀντειρηκότος.

σχέτλιος, α, ον dumdrilig - Κρέοντος *gen. av* Κρέων
ἀντειρηκότος *perf. particip i gen. av nom.* ἀντειρηκώς, ὕια, κός
S 30, BJ 103 *genitivus absolutus* - ἀντ-αγορεύω jag förbjuder,
-ἐρώ, -εἶπον, -εἶρηκα

Dumdriliga! Fast Kreon har sagt nej?

Antigone:

48 Ἄλλ' οὐδὲν αὐτῷ τῶν ἐμῶν μ' εἶργειν μέτα.

οὐδὲν *adv.* inte alls - μέτα=μέτεστι *m. dat.* αὐτῷ han har andel,
han har rätt - μ' = με - εἶργω jag håller borta, *m. gen.* 'från'

Hans sak är ej att skilja bror och syster.

Ismene:

--- Nej kom ihåg att vi har fötts till kvinnor:
vår sak är ej att gå till strids mot män;
och som en starkare står över oss,
får vi fördraga detta och än värre.
Så ber jag dem som under jorden bo,
förlåta mig att härtill är jag tvungen,
och böjer mig för dem som äger makten.
Över förmåga handlar ej den kloke.

Antigone:

Jag ber ej längre. Vore än du villig,
så önskar jag ej nu att du är med.
Var du som du behagar! Honom skall
jag jorda själv. Min död blir härlig då.
Älskad hos den jag älskar får jag vila,
när jag begått min fromma synd. Ja, längre
bör jag behaga dem som bor i jorden
än göra dem som leva här till lags.
Där skall jag evigt bo. Men akta du
för ringa det som himlen aktar högt!

Ismene:

78 Ἐγὼ μὲν οὐκ ἄτιμα ποιῶμαι, τὸ δὲ
79 βία πολιτῶν δρᾶν ἔφυν ἀμήχανος.

ἄτιμος, ον vanärad: ἄτιμα ποιῶμαι jag gör vanärat, dvs. vanärrar. Obj. till ποιῶμαι är *neutr. pl.* rad 77 τὰ τῶν θεῶν ἔντιμα ovan översatt 'det som himlen aktar högt', dvs. den gudomliga rätten - **βία, ας, ἡ** våld, βία med gen.: 'mot någons vilja', **τό ... δρᾶν** 'att handla' (<δρα-ειν) - **ἔφυν** *rotaorist* jag blev (skapt) = 'är' - **ἀμήχανος, ον** omöjlig, utan möjlighet

*Jag aktar det ej ringa. Till att trotsa
en samhällsordning är jag dock för svag.*

Antigone:

80 Σὺ μὲν τάδ' ἂν προῦχοι', ἐγὼ δὲ δὴ τάφον
81 χώσουσ' ἀδελφῶ φίλτατῳ πορεύσομαι

ἂν προῦχοι' = προ-έχοιο: *personänd. är i opt. medium 2:a pers. sing.* - ο (<σο) du - **προ-έχομαί τι** jag anför något som ursäkt, **ἂν** med optativ = *modus potentialis*: 'det skulle du kanske kunna anföras som ursäkt' - **τάφος, ου, ὁ** grav - **χόω** jag kastar, upp **χώσουσα** *fut. part.* - **φίλτατος, η, ον** *obs o i superlativ förlorat* **πορεύομαι** jag går, **πορεύσομαι, ἐπορεύθην**

*Kom du med förevändningar! Jag skyndar
att kasta upp en gravhög åt min bror.*

Ismene:

82 Οἴμοι ταλαίνης, ὡς ὑπερδέδοικά σου.

οἴμοι ('ack', *m. utrops.gen.*) τάλας, τάλαινα, τάλαν 'olycklig'
ὡς hur - ὑπερ-δέδοικα jag fruktar gruvligen; perfektform med
presensbetydelse S 85,3, BJ 206, *med gen.* 'för någons skull'

O syster, jag har ångest för din skull!

Antigone:

83 Μὴ μοῦ προτάρβει. Τὸν σὸν ἐξόρθου πότμον.

μη negerar viljeuttryck - προτάρβει *imperativ* av verbum contrac-
tum på -εω (<προταρβε+ε), προταρβέω jag hyser fruktan, *m.*
gen. ἐμοῦ för min skull - ἐξόρθου *imperativ.* av verbum contractum
på -οω: (<ἐξόρθο-ε), ἐξορθόω jag rätar upp, förbättrar, sörjer för
πότμος, ου, ὀ öde

Spar den och sörj för din bekvämlighet!

Ismene:

84 Ἄλλ' οὖν προμηνύσης γε τοῦτο μηδενὶ

85 τοῦργον, κρυφῆ δὲ κεῦθε, σὺν δ' αὐτως ἐγώ.

προμηνύω jag avslöjar i förväg, *här aor. konj.:* 'nåväl (ἀλλά)
förråd åtminstone (οὖν) för ingen denna sak' (τοῦτο τὸ ἔργον)
γε förstärker - κεῦθε jag döljer - κρυφῆ *adverb* hemligt: 'håll
det hemligt' - σὺν *adv.* tillsammans med dig - δ' αὐτως
likaledes - ἐγώ (κεύσω)

*Säg ej ett ord i varje fall till någon
men gör din sak i smyg! Jag lovar tåga.*

Antigone:

86 Οἶμοι, καταύδα. Πολλὸν ἐχθίων ἔση
87 σιγῶσ', ἐὰν μὴ πᾶσι κηρύξης τάδε.

καταύδα *imperativ* av verbum contractum på -αω (<καταύδα-ε)
καταυδάω jag avslöjar - **πολλὸν**=πολύ - **ἐχθίων** är kompara-
rativ till ἐχθρός fientlig, förhatlig - **ἔση** *fut. av εἶμι* har *mediala*
former ἔσομαι, ἔση, ἔσται S 72 I, BJ 156 - **σιγάω** jag tiger,
σιγῶσα *pres. part* - **ἐὰν=εἰ ἄν** *m. konj.* 'om' - **κηρύττω** jag
förkunnar, **κηρύξω**, **ἐκήρυξα**, ἄν κηρύξης: futurum i huvud-
sats och ἄν + konjunktiv i bisats = *futurfallet* S 126, 2, BJ 290,5

*Sprid ut det! För din tystnad skall jag hata
dig mer än om du utbasunerar allt!*

Ismene:

88 Θερμὴν ἐπὶ ψυχροῖσι καρδίαν ἔχεις.

ψυχρός, -ά, -όν kall: ἐπὶ ψυχροῖσι *neutr. pl.* 'inför det som
isar själen' - **καρδία**, **ας**, ἡ **ἡ** hjärta - **θερμός**, -ή, -όν varm

Du fattar eld för det som isar andra.

Antigone:

89 ' Ἄλλ' οἶδ' ἀρέσκουσ' οἷς μάλισθ' ἀδεῖν με χρῆ.

οἶδα jag vet, S 85,4, BJ 206, 2 - **ἀρέσκω** jag behagar, *m. dat.*;
οἶδα *føljs av pres. part.* ἀρέσκουσα = att-sats: 'att jag behagar'
ἀνδάνω jag behagar, *tem. aor.* ἔαδον, *tem. aor. inf.* ἀδεῖν *m. dat.*.
(**τουτοῖς**) **οἷς-χρῆ** *opers. verb:* (dem som) det är nödvändigt (att behaga)

De gillar mig som jag vill gillas av.

Ismene:

90 Εἰ καὶ δυνήση γ'. ' Ἄλλ' ἀμηχάνων ἐρᾶς.

δύναμαι, **δυνήσομαι**, **ἐδυνήθην** jag kan, förmår: **δυνήση**
<-εσαι *fut. medium 2:a pers. sing.* 'du' - **καί** hör till verbet
γ' = **γε**, förstärker - **ἐράω** jag älskar, traktar efter, *m. gen.*
ἀμηχάνων som är *neutr. pl.* av **ἀμήχανος**, -ον omöjlig

Ja, om du lyckas med det otänkbara.

Antigone:

91 Οὐκοῦν, ὅταν δὴ μὴ σθένω, πεπαύσομαι.

οὐκοῦν alltså, väl - ὅταν δὴ så snart som - σθένω jag kan, förmår - παύομαι jag slutar, πεπαύσομαι = παύσομαι

När jag ej orkar mer får jag väl sluta.

Ismene:

92 Ἄρχῆν δὲ θηρᾶν οὐ πρόπει τὰμήχανα.

ἀρχῆν överhuvudtaget - θηρᾶν inf. av θηράω jag jagar, eftersträvar - πρόπει det anstår (opers. verb) - τὰμήχανα=τὰ ἀμήχανα

Ofarbar väg bör man ej ens beträda.

Antigone:

När så du talar väcker du min avsky
och avskys av den döde – och med rätta.
Låt mig få bära följderna av min dårskap!
Ej är det lidande som väntar mig
stort nog att hindra mig att dö med ära

Ismene:

Gå, som du vill. Men minns: din väg är dårens -
hur trofast mot de dina än du är.

Ismene går tillbaka in i palatset

För Antigone är begravningen av brodern en plikt, för vilken hon gärna dör. Kören i bakgrunden har delade meningar i frågan, ännu ett vittnesbörd om konflikten mellan familjens och statens påbud. Antigone tas på bar gärning av Kreons väktare medan hon utför begravningsriterna över sin bror, och en väktare för henne till Kreon. Större delen av dramat består av häftiga dispyter i konflikten mellan Antigone och Kreon. Kreon hävdar ovillkorlig lydnad för härskarens påbud (verserna 441-525).

Kreon [till Antigone]

Du där som sänker huvudet mot jorden,
tillstår du eller nekar till din gärning?

Antigone

Alltsamman tillstår jag och nekar ej.

Kreon [till väktaren]

Vart det behagar dig, befriad från
ansvarets tunga börda, kan du gå.

[Väktaren går. *Till Antigone*]

Nå, säg mig utan omsvep rakt på sak:
var du ej underrättad om mitt upprop?

Antigone

Naturligtvis. Det var ju allmänt kungjort.

Kreon

Du tordes likväl trotsa mitt förbud?

Antigone

Ej var det Zeus, som kom med detta upprop;

ej Dike som bevakar död mans rätt,
har människorna skänkt en sådan lag.

Ej trodde jag en dödlig av ditt bud
fick kraft att överskrida

gudarnas oskrivna, oföränderliga lagar.

Ej från i dag, ej heller från i går
bestå de, men av evighet, och ingen
vet när de höga buden fingo liv.

Jag ville ej, av mänskopåfund skrämmd,
försumma dem och av en gud bli straffad.

Jag måste dö en gång — det är ju klart,
din föreskrift förutan. Skall jag dö
i förtid, är det blott en vinst för mig.

Kan den vars liv är fyllt av sorg som mitt,
väl se i döden annat än en vinning?

Mig kan fördenskull ej den undergång,
jag går till mötes, vålla minsta smärta.

Men om jag lämnat utan grav på marken
min moders son, det skulle grämt mig djupt;
inför det andra är jag känslolös.

Och kallar du mitt handlingssätt för dårskap,
beter du dig som dårars like själv.

Körledaren

Styvsinnet har hon ärvt från Oidipus;
hon vet ej hur man viker för en fara.

Kreon

Den ande som är stram till överdrift,
böjer man lättast. Härdar du för hårt
ett stycke stål i elden, blir det sprött:
i bitar får du se det springa sönder.
Med minsta betsel vet jag man har tyglat
vildsinta fålar; att förhäva sig,
anstår ej den som är en träl hos andra.
Slipad i fräckhet var hon sannerligen,
då hon i dag mot min förordning bröt.
En andra fräckhet är att efteråt
stoltsera med och le åt sin bravad.
Här vore jag ej mannen utan hon,
om onäpst för sitt självsvald hon fick gå.
Är hon min systerdotter än så mycket,
ja, om hon främst bland släkt och anförvanter
med mig förenades av blodets band,
skall hon dock lika litet som Ismene
gå fri från straff. Ty jag beskyller systemen
för del i planen att begrava honom.

[*Till vakten*]

Kalla på henne, som jag såg därinne
vild och ej mäktig sina sinnens bruk!
Så röjer sig på förhand deras själ,
som i det dunkla spinna onda planer.
Men särskild avsky känner jag för den,
som när han gripits under brottslig gäming,
vill efteråt försköna vad han gjort.

Antigone

Begär du av din fånge mer än döden?

Kreon

Nej, intet. Har jag detta, har jag allt.

Antigone

Vad tjänar då att dröja? Ej ett ord
som utgår ur din mun behagar mig
- och må ej nånsin kunna mig behaga!
Och min person berör dig lika illa.
Fanns dock en bragd så ärofull för mig
som den att skänka åt min bror en grav?
Av alla här jag skulle prisas högt,

om fruktan ej satt lås för deras tunga.
Med envåldsmakten följer mången fördel:
härskaren gör och säger, vad han vill.

Kreon

Bland Kadmos' folk du ensam tycker så.

Antigone

Nej alla, fast de smickra dig med munnen.

Kreon

Skäms du ej för att skilja dig från dem?

Antigone

Blodsbandets lagar skäms jag ej att lyda.

Kreon

Var den som föll mot honom, ej din broder?

Antigone

Det var han, son till samma far och mor.

Kreon

På hans bekostnad hyllar du den andre.

Antigone

Den hädangångne skall ej vittna så.

Kreon

Förrädaren du gjorde till hans like.

Antigone

Det var hans broder, ej hans slav som föll.

Kreon

I uppror mot vårt land, som brodern värjde.

Antigone

Men Hades kräver lika rätt för båda.

Kreon

Mot samma öde gå ej god och ond.

Antigone

Vem vet om lagen lyder så därnere?

Kreon

Vår ovän blir i döden ej vår vän.

Antigone

Jag föddes ej att dela hat men kärlek.

Kreon

Din kärlek må du dela ut därnere!

Mig styr i detta livet ej en kvinna. - - -

*Antigone förs bort. Haimon kommer ut ur palatset för ett samtal med sin far.
Han vädjar om nåd för Antigone.*

Haimon

Fader, en gud gav människan förståndet,
av alla gåvor vi ha fått, den främsta.
Bevisa att du icke talat rätt,
det kan jag ej och vill ej heller kunna.
Skäl för sin mening ha väl också andra.
Jag är ju den som spejar för din räkning
på vad folk säger, gör och har att klandra.
Inför din egen blick törs allmänheten
ej yttra, vad du kan ta illa upp.
Men jag hör, vad som viskas i det tysta,
hur staden djupt beklagar denna flicka,
hon som av alla kvinnor minst är värd
att dö i smälek för en härlig handling:
'Hon som ej lät sin egen broder, fallen
i striden, till ett koppel hundars rov
och gamars mätnad ligga obegraven,
är ej den kvinnan värd ett pris av guld?'
Så lyder talet, som går kring i lönn.
Ej finns en skatt för mig så värdefull
på hela jorden, fader, som din välgång.
Ty finns ett större smycke för en son
än faderns ära — och för fadern sonens?
Låt ej *en* tro, den enda, dig behärska,
att vad du sagt, allt annat ej, är rätt!
Ty den som ensam tror sig ha förstånd,
tunga och tanke som ej någon annan,
befinnes, när han blottas, vara tom.
Hur vis han vara må, är det ej skam
att lära sig av andra och ej heller
att icke spänna bågen alltför hårt.
Du ser hur trädet som för vårens flöden
mjukt böjer sig, bevarar så sin gren;
men det som stretar mot, rycks upp med roten.

Körledaren

Konung, är rådet gott, så hör din son!
Och du din far! För bådas ord fanns skäl.

Kreon

Skall jag om rätt och orätt undervisas
vid mina år av en som är så ung?

Haimon

Om orätt ej. Och är jag än så ung,
så fäst dig ej vid åldern mer än saken!

Kreon

Är saken, att de ohörsamma hedras?

Haimon

Hedra förbrytare har jag ej bett dig.

Kreon

Är hon ej märkt av deras smitta då?

Haimon

Så faller inte folkets dom i Tebe.

Kreon

Befaller folket, vad jag har att ordna?

Haimon

Nu talar du ju som en minderårig.

Kreon

Vem angår statens ledning utom mig?

Haimon

Det land som tillhör en, är ingen stat.

Kreon

Anses en stat ej ägas av monarken?

Haimon

Ett ökenland styr du förträffligt ensam.

Kreon

Han gör, så sant, gemensam sak med kvinnan!

Haimon

Är kvinnan du? Min omsorg gäller dig!

Kreon

Slyngel, går du tillrätta med din far?

Haimon

Jag ser dig ju på orättvisans väg.

Kreon

För att mitt ledarskap jag håller heligt?

Haimon

Heligt är ej att trampa gudars lag.

Kreon

Ynkrygg, som underkuvas av en kvinna!

Haimon

Av intet skamligt skall jag underkuvas.

Kreon

Blott hennes talan är det, som du för.

Haimon

Och din och min och gravens gudars talan.

Kreon

Fruentimmersträl, du pratar ej omkull mig!

Haimon

Du vill ej lyssna, vill blott prata själv.

Kreon

Ej levande skall kvinnan bli din brud.

Haimon

En annan drar hon med sig i sin död.

Kreon

Går du så långt i fräckhet att du hotar?

Haimon

Hotar? Jag talar blott till huvudlösa!

Kreon

Själv utan huvud! - Det skall stå dig dyrt!

Haimon

Ej far jag borde kalla dig men dåre!

Kreon

Verkligen? Men jag svär dig vid Olympen:
du får ej glädje av att håna mig.

[*Till tjänarna*]

För kreaturet hit, att vid hans sida
inför sin brudgums blick hon strax må dö!

Haimon

Inbilla dig blott ej, att vid min sida
min brud skall dö! Nej, aldrig mer i livet
skall du med dina ögon se din son.

Rasa mot folk, som finner sig i sådant!

[*Skyn dar bort*]

Körledaren

Konung, han rusade åstad i vrede:
ett hjärta vid hans år tar sorgen tungt.

Kreon

Må han förhäva sig i verk och tanke:
från döden räddar han ej dessa systrar.

Körledaren

Du ämnar låta båda mista livet?

Kreon

Rätt frågat! Ej den som stod utanför.

Körledaren

Och vilken död bereder du den andra?

Kreon

Dit mänskofot ej styr, skall hon bli förd
och levande bli spärrad i en klippgrav.
Mat får hon endast till försoningsgården,
som krävs att staten ej av skuld må fläckas.
Ber hon till Hades, som av alla gudar
hon dyrkar, slipper hon kanhända dö;
i varje fall skall hon begripa där,
att fåfängt dyrkar man de dödas rike!
[Går med sitt följe in i palatset]

Liksom allmänheten idag tar kören i dramat ställning än för den ena, än för den andra parten.

Medan Antigone förs bort för att dö i en igenmurad grotta, varnar den gamle siaren Teiresias Kreon för att han står 'på ödets yttersta rand'. Siaren kommer med en mörk förutsägelse om kommande katastrofer. Kreon inser att han har gått för långt och beger sig snabbt iväg för att släppa ut Antigone ur gravkammaren, men det är för sent. Antigone har redan hängt sig. Haimon begår självmord i sin sorg och Kreons maka Eurydike tar också hon sitt liv, i förtvivlan över sonens död.

Med sin självsvåldiga handling har Antigone utmanat såväl kungens maktposition som hans manliga identitet och i båda fallen hans roll som överhuvud inom ett patriarkaliskt styrt samhälle. Motsättningen mellan kungen och Antigone konfronterar även far och son, och tragedin iscensätter likaså en generationskonflikt. Men oavsett mellan vilka kampen står ställs frågan: tål makten att ifrågasättas eller förutsätter den ovillkorlig acceptans?

Vid tragediens slut är kungen ensam kvar. Mörkret som omger honom kan tyckas kompakt. Kreons klagan och självförebåelser lämnar ändå utrymme för en viss hoppfullhet. Människan är trots allt i stånd att erkänna sina felsteg och att ompröva sina övertygelser. En smal ljusstrimma letar sig fram från Sofokles tid till vår.

forts. STEG 5 e